

SOSTENIBILITAT

L'Ajuntament de Móra d'Ebre senyalitza la fossa de Santa Magdalena

Les rases que es van obrir per les exhumacions s'han marcat amb un cobriment de grava

Móra d'Ebre A. Prunera

La fossa del Mas de Santa Magdalena, a Móra d'Ebre és ja un nou espai de memòria visitable. L'Ajuntament ha marcat i senyalitzat les 64 rases que es van obrir durant els treballs d'exhumació que es van dur a terme durant la primera meitat del 2021 i que va acabar amb la recuperació de 177 cossos d'excombatents de Batalla de l'Ebre. És la fossa més gran que s'ha obert mai a Catalunya. Este divendres, la consellera de Justícia, Lourdes Ciuró, inaugurarà l'espai.

La senyalització de cadascun dels 64 llocs d'enterrament s'ha pogut fer gràcies que els arqueòlegs de l'empresa Ittiltra van dixer constància de la ubicació i la forma de totes les rases que van obrir amb lloses de plàstic, que van enterrar parcialment marcant la silueta dels llocs d'excavació. Va ser una petició de l'Ajuntament de Móra d'Ebre, amb l'objectiu de poder crear un nou espai de memòria al municipi que expliqués la història de l'hospital de campanya que es va instal·lar al mas de Santa

La fossa de Santa Magdalena, amb els llocs d'enterrament ja marcats.

Magdalena.

Els tècnics de la brigada municipal de Móra d'Ebre han fet una excavació d'uns quinze centímetres en cadascun dels llocs d'enterrament, han cobert el forat amb calç i l'han omplert de grava, de manera que es pot distingir clarament cadascuna de les ra-

ses d'on es van extreure els cossos.

També s'han instal·lat dos plafons informatius on s'explica la història del Mas de Santa Magdalena i les excavacions que s'hi van dur a terme.

L'alcalde de Móra d'Ebre, Rubén Biarnés, va assegurar ja en el ple de la seua presa de possessió, el passat

30 de juny, que una de les seues línies d'acció seria **"fer valer l'espai de Santa Magdalena i les polítiques de memòria històrica"**. Un mes després, l'Ajuntament ja ha senyalitzat l'espai i el municipi compta amb un dels pocs espais de tot Catalunya que explica i fa valer la història d'una fossa comuna, en este cas vinculada a un hospital de campanya. Els treballs han estat finançats pel consistori i executats per la brigada municipal, que també ha fet millores al camí d'accés.

UN ANTIC HOSPITAL DE CAMPANYA

L'hospital de campanya de Santa Magdalena es va instal·lar al mas conegut com 'de Santa Magdalena de baix', que tenia una ermita annexa. A l'estiu del 1938, el metge neozelandès Douglas Jolly va instal·lar un hospital de campanya a la masia, ja a la coa de la Serra de Cavalls, per tal d'atendre els combatents. Els soldats que eren ferits durant la batalla rebien les primeres cures al front i després eren retirats als hospitals de sang i de campanya,

com el de Santa Magdalena, on podien ser operats d'urgència si el seu estat era greu o, si era lleu, se'ls aplicaven algunes cures abans de ser evacuats a la rereguarda.

Precisament, gràcies al doctor Miquel Gras -un dels metges que va treballar als hospitals de la Batalla de l'Ebre- s'ha pogut conèixer la identitat d'alguns soldats que van ser atesos al Mas de Santa Magdalena. En una llibreta, Gras anotava el nom dels soldats que atenia i les cures que els aplicava. Un d'estos soldats va ser Josep Aubeso Rovira, que va resultar ferit per un explosiu i va acabar morint. La seua filla Carme el va inscriure al registre de persones desaparegudes de la Generalitat. Arran de l'aparició del seu nom a la llibreta, el Departament de Justícia va decidir tirar endavant les exhumacions al Mas de Santa Magdalena. Després d'analitzar genèticament les restes òssies recuperades, corresponents a 177 individus, es va poder identificar el cos de Josep Aubeso, que es va lliurar a la família el passat mes de maig. ■